

Pre-Holocaust Jewish Theology: Existentialism and Nationalism

Existentialism is a form of philosophical inquiry that explores the problem of human existence and centers on the experience of thinking, feeling, and acting.

1. The Lonely Man of Faith, Rabbi Joseph B. Soloveitchik:

The role of the man of faith, whose religious experience is fraught with inner conflicts and incongruities, who oscillates between ecstasy in God's companionship and despair when he feels abandoned by God, and who is torn asunder by the heightened contrast between self-appreciation and abnegation, has been a difficult one since the times of Abraham and Moses. It would be presumptuous of me to attempt to convert the passional, antinomic faith-experience into a satisfactory, and harmonious one...

THE NATURE OF the dilemma can be stated in a three-word sentence. **I am lonely.** Let me emphasize, however, that by stating "I am lonely" I do not intend to convey to you the impression that I am alone. I, thank God, do enjoy the love and friendship of many. I meet people, talk, preach, argue, reason; I am surrounded by comrades and acquaintances. And yet, companionship and friendship do not alleviate the passional experience of loneliness which trails me constantly.

1. איש האמונה הבודד, הרב יוסף זב סולובייצ'יק:

האדם המאמין, אשר חוויתו הדתית עמוסה מאבקים פנימיים וסתירות, המתלבט בין התלהבות ודביקות באלוקים לבין הרהורי ייאוש שעה שמרגיש כאילו נעזב על ידו, תפקידו קשה מאז ימי אברהם ומשה. תהיה זו יומרה בלתי נסלחת אם אנסה להפוך את חוויית האמונה המלאה סבל בחוויה רוויית הרמוניה וסיפוק...

אופייה של הדילמה מונח בשתי מלים: **אני בודד**, אולם כאן מקום להדגיש, כי בשעה שאני אומר: "**אני בודד**" אינני מתכוון לומר שאני חי לבדי. ברוך השם, אני נהנה מאהבתם ומידידותם של רבים. אני מדבר, מטיף, מתווכח וטוען. בכל זאת אין בזה להפיג את הסבל והבדידות המלוות אותי תמיד.

2. Emmanuel Levinas:

The concern for the other breaches concern for self. This is what I call holiness. Our humanity consists in being able to recognize this priority of the other . . . . It is here in this priority of the other man over me that, before my admiration for creation, well before my search for the first cause of the universe, God comes to mind."

3. Viktor Frankl, Man's Search for Meaning:

Everything can be taken from a man but one thing: the last of the human freedoms —to choose one's attitude in any given set of circumstances, to choose one's own way.

3. Rav Kook, *Orot HaTshuvah*, 3, 4:

And so all of those cultural improvements through which the world leaves its state of ruin, the structures of social and financial life which continue to be strengthened, with repair of every sin and guilt, from the most severe of the severe to the fine details of the scribes and the more remote traits of piety – all of them are formed from one piece and are inseparable, "and all of them go to one place".

4. Rav Kook, *The Israeli Thought*, 13:

Man is a creature of opposing ambitions, and a perpetual internal war inhabits him. All of a person's work is to unify the opposites in his spirit via a general concept, which includes all in its magnitude and elevation, coming to total harmony.

3. Harav Shagar, *Tablets & Broken Tablets*:

Once again we face the same unsolvable dilemma into which the National

3. הרב קוק, *אורות התשובה*, ג', ד':

וכן כל אותם תקוני התרבות, שעל ידם העולם יוצא מחורבנו, סדרי החיים החברתיים והכלכליים, ההולכים ומשתכללים, עם תקוני כל חטא ועון, מחמורים שבחמורים עד דקדוקי סופרים ומדות חסידות היותר מופלגות - כולם עושים חטיבה אחת, ואינם מנותקים זה מזה, "וכלוהו לחד אתר סליקין".

4. הרב קוק, *המחשבה הישראלית*, יג:

האדם הוא בעל שאיפות הפכיות, ומלחמה פנימית תמיד בקרבו. וכל עבודת האדם הוא לאחד את הניגודים שבנפשו על ידי רעיון כללי שבגדולתו וברוממותו הכל נכלל, ובא לידי הרמוניה גמורה

3. הרב שג"ר, *לוחות ושברי לוחות*:

שוב לפנינו אותה דילמה בלתי פתירה, שאליה נקלע האדם הדתי לאומי בבקשתו אחר הרמוניה. מצד אחד חש - או היה חש -

Religious man finds himself in his demand for harmony. On the one hand he felt - or would've felt - empathy for considerable parts of the secular values; And not only that, but he might also find them within himself. On the other hand - he thinks that these values and maybe even the secularism itself stand in complete contradiction to his beliefs.

The gateway to the renewal of religious Zionism and its redemption from the troubles in which it finds itself today, in my opinion, lies in a comprehensive change in its path: a renunciation of its ideologies and its search for harmony. In fact, the postmodernism that seems so dangerous, may actually open up new, relevant and exciting ways for us.

Can Religious Zionism adopt another spiritual teacher - Rabbi Nachman of Breslav? Rabbi Nachman, not only does he not believe in healing the cracks, but he is even looking for them! Rabbi Nachman seeks the controversy, and as he teaches in one of his teachings, it creates the "empty space" (Likutei Moharan Kama Sad), the atmosphere in which only Rabbi Nachman can operate, and through which he can express his so important uniqueness. He is not to be found in the world of harmony and does not even believe in the possibility of uniting the opposites; vice versa! He draws his resources out of the disharmonious dissonance.

אמפתיה לחלקים נכבדים מערכי החילוניות; ולא זו בלבד אלא שהוא מוצא אותם גם בתוכו. מצד אחר - האם אין ערכים אלה והחלוניות עצמה עומדים בסתירה מוחלטת לאמונותיו?

הפתח להתחדשות הציונות הדתית והציאה מן המצרים שבהם היא מצויה היום טמון לדעתי בשינוי מקיף בדרכה: ויתור על האידיאולוגיות שלה ועל בקשתה אחר הרמוניה. במובן זה, דווקא הפוסטמודרניות הנראת לנו מסוכנת כל כך, עשויה לפתוח בפנינו דרכים חדשות ומלהיבות.

האם יכולה הציונות הדתית לאמץ לה מורה דרך נוסף - רבי נחמן מברסלב? רבי נחמן, לא רק שאיננו מאמין באיחוי הקרעים, אלא שהוא אפילו מחפש אותם. רבי נחמן מחפש את המחלוקת: המחלוקת, כך הוא מלמד באחת מתורותיו, יוצרת את החלל הפנוי (ליקוטי מוהר"ן קמא סד), את האטמוספירה שרק בתוכה הוא יכול לפעול, ובאמצעותה הוא יכול להביע את ייחודיותו החשובה לו כל כך. הוא לא נמצא בעולם ההרמוניה ואף לא מאמין באפשרות לאחד את הניגודים; להפך! את משאביו הוא יונק דווקא מתוך הדיסוננס חסר ההרמוניה.

